

комплексу "Теравіт антистрес", за умов тривалих розумових та психоємційних навантажень. Для досягнення більш вираженого ефекту від додаткового вживання цього комплексу, очевидно, доцільним є підвищення дози препарату або тривалості його щоденного вживання.

Література

1. Бойків Д. П. Клінічна біохімія / Д. П. Бойків, Т. І. Бондарчук, О. Л. Іванків. — Київ.: Медицина 2006. — 432с.
2. Горбачёв В.В., Горбачёва В.Н. Витамины, микро- и макроэлементы / В.В. Горбачёв, В.Н. Горбачёва //– Минск, 2002. — 537 с.
3. Донченко Г. В. Рациональная витаминпрофилактика и витаминотерапия / Г. В. Донченко, А. Г. Викторов. — 2008. — 389с.
4. Кудряшов Б. А. Биологические основы учения о витаминах / Б. А. Кудряшов. — М.: Наука. — 2009. — 474с.
5. Спиричев В.Б. Теоретические и практические аспекты современной витаминологии / В.Б. Спиричев//Укр. биох. журнал.2004, №4. С. — 32.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Шерстюк О.О., Підлужна С.А.

*Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)*

Екологічні аспекти здоров'я визначаються характером дії абіотичних, біотичних і комплексу антропічних чинників навколишнього середовища на організм людини.

Нинішню екологічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати як кризову, що формується протягом тривалого періоду через нехтування об'єктивними законами розвитку і відтворення природно-ресурсного комплексу України. Нашій економіці притаманна висока питома вага ресурсомістких та енергоємних технологій, впровадження та нарощування яких здійснювалося найбільш «дешевим» способом — без будівництва відповідних очисних споруд. Це було можливим за відсутності ефективно діючих правових, адміністративних та економічних механізмів природокористування та без урахування вимог охорони довкілля [1, с.26].

Винятковою особливістю екологічного стану України є те, що екологічно гострі локальні ситуації поглиблюються великими регіональними кризами. Ці та інші чинники, зокрема низький рівень екологічної свідомості суспільства, призвели до значної деградації довкілля України, надмірного забруднення поверхневих і підземних вод, повітря і земель, нагромадження у дуже великих кількостях шкідливих, у тому числі високотоксичних, відходів виробництва.

Такі процеси тривали десятиріччями і призвели до різкого погіршення стану здоров'я людей, зменшення народжуваності та збільшення смертності, а це загрожує вимиранням і біологічно-генетичною деградацією народу України [2, с.80].

Кінець ХХ ст. ознаменувався тим, що внаслідок науково-технічної революції й урбанізації нашої планети негативний вплив порушень біосфери Землі на здоров'я людини значно зріс. Організм людини вже не спроможний швидко адаптуватися до цих швидких і глобальних змін. Особливу загрозу для здоров'я людини несе антропічне забруднення компонентів

природного середовища. Хімічне, радіоактивне, бактеріологічне забруднення повітря, води, ґрунту, продуктів харчування, а також шум, вібрація, електромагнітні поля викликають в організмі людини тяжкі патологічні явища, глибокі генетичні зміни. Вплив антропогенних змін у біосфері, які перетворюють її на техносферу, згубно діє на здоров'я людей, що позначається їх передчасним старінням і смертю, народженням неповноцінних дітей. [3, с.8]. За даними світової статистики, кількість дітей, які народилися з різним ступенем фізіологічної незрілості, наближається до 90%. Це означає, що абсолютно здоровою народжується лише одна дитина з десяти. Визначений ще у період внутрішньоутробного розвитку знижений опір організму до шкідливих впливів зовнішнього середовища обеззброює людину перед хворобами цивілізації.

Найбільш тривожним симптомом впливу екологічних наслідків на здоров'я нації є високий рівень дитячої захворюваності і смертності. Внаслідок погіршення здоров'я українських жінок (у 60% з них спостерігаються різні хронічні і соматичні захворювання) частка нормальних пологів упала до 36%, кількість недоношених дітей зросла на 10%, кожна 10 -та дитина народжується генетично неповноцінною.

Народонаселення певного регіону є формою існування людини в конкретних умовах середовища. Воно є своєрідною біологічною системою, функція якої — збереження та відтворення виду *Homo sapiens* в умовах його існування.

Ще у 1866 р. Г. Мендель довів, що будь-які ознаки організму визначаються різноманітними поєднаннями спадкових чинників, котрі передаються від батьків до нащадків через статеві клітини. Відкриті Г. Менделем спадкові чинники датський біолог Вільгельм Людвіг Йогансен у 1909 р. запропонував назвати генами. Він також увів генетичні терміни «генотип» — сукупність генів, локалізованих у хромосомах та цитоплазматичних структурах зиготи (диплоїдній клітині, що утворюється внаслідок злиття чоловічої та жіночої статевих клітин), і «фенотип» — сукупність ознак та властивостей організму, прояви яких зумовлені взаємодією генотипу з умовами внутрішнього і навколишнього середовища [4, с.78].

Несподівані зміни спадкових ознак називають мутаціями. Спадкові зміни можуть статися не лише внаслідок змін генетичної інформації, котра записана в молекулах хромосомних нуклеїнових кислот, а й у наслідок цитоплазматичних мутацій, тобто модифікації спадкових самовідтворюваних цитоплазматичних структур.

Сьогодні медики нараховують понад 2000 нозологічних одиниць спадково обумовлених патологічних станів. Це являє собою величезну небезпеку для людства: під загрозою найбільше наше багатство — генофонд, який зберігає усю багатоманітність спадковості від попередніх поколінь.

Як відомо, порушення середовища існування народонаселення певного регіону, погіршення екологічного стану ведуть до непродуктивної зміни генофонду, накопичення вантажу популяції. У природних умовах мутації з'являються під впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Чинники, здатні спричинити мутацію, мають назву мутагенів. Забруднення навколишнього середовища неминуче призводить до збільшення захворюваності населення, оскільки деградація середовища проживання зумовлює, з одного боку, збільшення числа генетичних мутацій (генетичного вантажу популяції), з іншого — збільшується кількість випадків неспадкових захворювань [3, с.9].

Для здійснення первинної профілактики деяких захворювань людини потрібне передусім встановити причинно-наслідкові зв'язки між екологічними чинниками, що мають патогенний характер, та її здоров'ям. Так, наступальна стратегія системи охорони здоров'я, яка знайшла вияв у практичних рекомендаціях щодо змін технологічного процесу на деяких підприємствах, пов'язаних із забрудненням атмосферного повітря, призвела до зниження рівня злоякісних новоутворень, патологій органів дихання та інших захворювань.

Вторинна профілактика більш складна, оскільки вона проводиться на індивідуальному рівні і залежить від сформованості культури здоров'я індивіда, його свідомості, рівня обізнаності з питань оптимізації впливу патогенних екологічних факторів. Якщо первинну і вторинну профілактику проводять не належному рівні, виникають і розвиваються хвороби, накопичується кількість хронічних захворювань з відповідними наслідками [4, с.56].

Література

1. Білявський Г.О. Основи загальної екології: Підручник для вузів. — К.: Веселка, 2003. — 366 с.
2. Волков В.Ю. Людина і світ. — К.: Перун, 1995.
3. Сердюк А. Екологічна ситуація на Україні і здоров'я народу: криза поглиблюється//Ойкумена. — 1991. -№1. — с.8-16.
4. Хижняк М., Нагорна А.М. Здоров'я людини та екологія. — К.: Академвидав, 1995. — 232 с.

ДО 95-Ї РІЧНИЦІ УМСА КАФЕДРА АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ ПРЕЗЕНТУЄ

Шерстюк О.О., Рогуля В.О.

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

"Anatomia fundamentum medicina est" — анатомія є основою медицини. Цей вислів не потребує доказів, це насправді так, а анатомічний музей — це квінтесенція вищевикладеного. Музей кафедри у теперішній структурі сформовано у 1975 році, коли кафедру з підвального приміщення адміністративного корпусу перевили на 4 поверх морфологічного корпусу. Спочатку музей займав два приміщення у різних кінцях кафедри. Музей №1 був виділений для "сухих препаратів" (кістки); музей №2 — для "вологих препаратів". У 2000 році музей було об'єднано в одному приміщенні з двох кімнат. Принцип розділу музею "сухий" та "вологий" було збережено.

З кожним роком дизайн музею покращується, підбираються та виготовляються нові, оригінальні препарати.

Всю експозицію музею можна розділити на декілька основних груп: підбір оригінальних кісткових та 3D- препаратів; препарати суглобів та м'язів; вологі анатомічні препарати усіх органів людини; муміфіковані тотальні препарати; підбір корозійних препаратів; тривимірні моделі багатьох органів; двовимірні колажі світлин, матеріалів дисертаційних робіт; колекція препаратів розвитку людини в онтогенезі та вади розвитку; пор-